

Хутір Сторожа

Про книгу

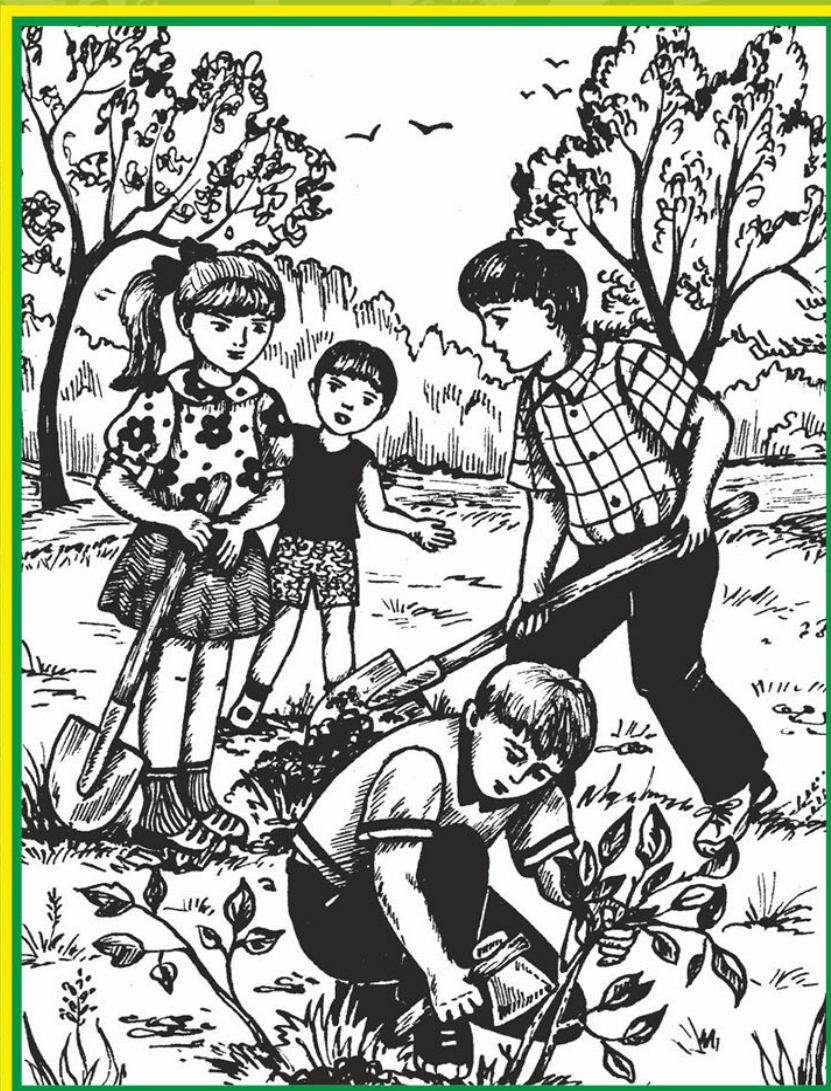
Хутір Сторожа — це всього три хати, які загубилися в лісах Полісся. Живуть у них лісники. Діти їхні прагнуть у всьому наслідувати дорослих — оберігати ліс і його мешканців, а що не завше можуть чинити так, як дорослі, то з ними часто трапляються всякі пригоди. Про них ви дізнаєтеся, коли прочитаєте цю книжку.

ПІЗНАЮ СВІТ

М.Я. ЯРМОЛЮК

ХУТІР СТОРОЖА

М.Я. Ярмолюк

Хутір сторожа

Повість

Ілюстрації
Оксани Бурди

Ярмолюк М.Я.

Хутір Сторожа: Повість. — Тернопіль: Богдан, 2010. — 144 с.

ISBN 978-966-10-7456-8

Хутір Сторожа — це всього три хати, які загубилися в лісах Полісся. Живуть у них лісники. Діти їхні прагнуть у всьому наслідувати дорослих — оберігати ліс і його мешканців, а що не завше можуть чинити так, як дорослі, то з ними часто трапляються всякі пригоди. Про них ви довідаєтеся, коли прочитаєте цю книжку.

ЯК МИ ПОЗНАЙОМИЛИСЯ

Містечко, де я живу і працюю, давнє, з'явилося на землі десь слідом за Києвом, однак у велике місто не виросло. Мабуть, тому, що вороги землі нашої часто його палили (будинки тоді зводили дерев'яні), а людей, яких доля у битві вберігала од смерті, брали в полон і гнали у свої краї. А мо, й інша якась причина була. Хто знає. Писана історія про те мовчить, і в усних переказах нічого не збереглося.

На півночі й сході за містечком виляглося горбкувате, подовбане болотяними видолинками й долинами, порізане ярами й виярками поле. Ліс мріє далеко на обрії. Пізньої осені, як укутане хмарами небо опускається зовсім низько, вдень і вночі землю квасить дрібний, нудний дощ. Його можна теж прийняти за хмари, що позачіплювалися за горби і ніяк не можуть одірватися. Зі сходу й півдня ліс підступає зовсім близько, палицею докинеш — відразу за річкою (в посушливе літо вона пересихає, в окремих місцях корови переходять, а ще перед війною кораблі із самого Києва припливали, сплавляли деревину) дуби та сосни з небом розмовляють. Воно в нас у безхмар'я голубе — очі вбирає: маленький заводик і ще менша фабрика не закопчують.

Була пізня осінь. Землю густо встелило листя, всюди чорне, розтріпане, важке, лиш на піщаних пагорбах глухо шурхотіло. Деревя, окрім дубів та сосон, стояли голі, опечалені, найвищі сумно гули, скаржачись вітрам-зайдам на свою долю. Птахів не видно й не чути — одні подалися в теплі краї, інші перебралися ближче до людських осель, а тим, що zostалися, було не до співів: харчами на зиму запасалися.

Такої сумної пори в лісі й стрілися мені трійко дітей, двоє хлопчиків і дівчинка. Дівчинка несла невеличкий букетик засохлих, та все ж гарних (пелюстки не облетіли, і листочки зелені трималися) квітів, а хлопці — по кошику грибів, справжніх, білих, всі один в один, немов навмисне підібрано: маленькі, тверденькі, навіть засмагли — так і просяться, щоб їх поклали у слоїк і замаринували.

— Де це ви їх набрали? — питаю здивовано.

— У лісі, — і брівкою не моргнув чорний, як голівешка, хлопець.

Я посміхнувся: мовляв, і без попа знаю, що в неділю свято.

— Ви мені місце назвіть, а як ваша ласка, то й покажіть, бо я броджу годин зо дві, одначе, крім кількох прибитих морозом, струхнявілих поганок, нічого більше не бачив. Не інакше, як назбирали не в нашому лісі, а в якомусь чужому, далекому, куди ще холоди не дісталися.

— Таке скажете! — весело блиснув чорними очима голівешка.

— Чому ж мені нічого не траплялося?

— А хіба ви гриби шукаєте?

Справді, приїхав я у ліс просто так, подихати п'янким повітрям, послухати шум дерев, який восени, гожої днини, не тужний, не печальний, а задумливий, ніби вони переповідають одне одному про

щось таке, чого люди не пам'ятають. Якщо на душі в тебе спокійно, а помисли твої чисті, то дещо з тих оповідей можна і втямити.

Одначе про все те я змовчав.

— Шукаю.

— Хе, якби так, то був би кошик, — підморгнув хитро чорнявий.

Його товариші, вищий од нього на голову, русявий, але з рудими і не в міру густими бровами хлопчик та білява, тоненька, як билиночка, в сірому піджачку, червоній шапочці дівчинка мовчали. Дівчинка дивилася на мене знічев'я, без найдрібнішої іскорки зацікавленості, як ото звикла дивитися на дерева й кущі, в погляді ж рудобрового стовбурчилася надмірна серйозність, ніби він знав щось таке, що мені й не снилося.

— Бачите, я знаю, де гриби ростуть влітку... А зараз же осінь, і морози б'ють: вода в калюжах позамерзала. Ні, ви таки назбирали якщо не в іншому лісі, то в теплицях, — лукавив я.

Діти здогадалися, що мені хочеться теж назбирати грибів, але мовчали, а коли я про те сказав прямо, поопускали голови. Дівчинка, правда, хутко підвела очі і почала кидати на рудобрового вкрадливі й запитливі погляди. Той довго сопів, то пхав у кишеню вільну од кошика руку, то виймав її, а коли й чорнявий завовтузився, вкрадьки, щоб я не вгледів, ліктем його штовхнув і заговорив:

— Показати можна, не шкода... Тільки — аби з корінням не рвали й листя не перетрущували. А то один дядько зробив віника й мете... Це ж після нього й мухомори не будуть рости...

— Загребущий дядько, — погодився я. — Такого в ліс і близько не можна пускати.

Діти привели мене в молоду, не дуже густу, але й не дуже рідку березину. Між молоденькими гінкими білокорими красунями деінде бурмосилися присадкуваті, рудочубі дубчаки, поприсідали, ніби ховалися од холодів, у зелених спідничках сосонки, а понад обрамленою кучерявою лозою долиною, в якій між осокою зблискувала вода, світилися молоді та стрункі (куди березам до них братися) осики. В таких місцях, знав я, водяться бабки, червоноголовці, подибуються сиріжки, лисички, а щоб білі гриби...

Йду помаленьку, дивлюся, як і радили мені, тільки під ноги, як бачу настовбурчені листки — мацаю, але — нічогісінько. І з дітьми удача

розминулася, вони посмутніли, на мене й не зиркнуть, лише зрідка перешіптуються. Десь через півгодини порожнього сновигання дівчинка, обсипаючи мене посмутнілою синявою великих очей, сказала:

— Ви не журіться... Якщо нічого не знайдемо, своїх уділимо...

Я не встиг розтулити рота, щоб подякувати, як, либонь, на весь ліс залящало радісне:

— Сюди! Ідіть сюди!

Гукав і матляв руками чорнявий, обличчя в нього сяло, світилося, і я, подумавши, що він знайшов бозна-яку щасливу дивину, заспішив до нього.

— Ось гляньте! Бачите, га, бачите?!

Я пильно придивився, куди націлилася смагла рука хлопчика, і під чорним листочком угледів краєчок бронзової шапочки. Грибочок, як цікавий хлопчик, котрий грається у піжмурки, добре сховався, ніколи не знайшли б, аби самому не скортіло дізнатися, що навкіл коїться. Визирнув, а його й побачили, то вже й не ховався, але із схованки вилізти не встиг.

Я присів і пальцем торкнувся тієї шапочки. Вона була холодна й цупка. Від старої соснини прохопився непоспішливий вітерець, і враз вчинилася тривога: берізки тонко, жалібно запищали, дубочки грубо зашурхотіли, а сосонки дрібненько задзеленчали. Глянув на дітей. (Вже знав, кого і як звати: рудобрового — Тарасом, чорнявого — Іванком, дівчинку — Наталочкою.) Всі троє тихо всміхалися.

— Тепер шукайте його братиків, — порадила Наталочка.

Я почав пильно обмацувати листя і знайшов іще трьох. Перекладав із руки в руку, не знаючи де діти, — в кишенях помнуться, капелюх теж не для цього. Хіба віддати дітям.

— Е ні, — заперечив Тарасик, — ви їх знайшли, вони й ваші.

Я хотів сказати, що моїх лише трійко, і то, коли по правді, й вони не зовсім мої. Аж Іванко проторохтів:

— Ото біда велика: з лика сплетемо! Правда? — повернувся до Тарасика. — Такий буде кошик, хоч куди!

— Можна, чого там, — повагом згодився той.

На плескатуму горбику, ближче до старої соснини, здійсманася над сколом товста, крислата липа — здавалося, стерегла своїх діток,

добрий десяток липенят, котрі, збившись у гурточок, на іншому, меншому горбику, грілися на скупому сонці. З молодого дерева лико найкраще, м'яке, гнучке, проте хлопці подерлися на старе, і гілки відрізували лише ті, що одна одній заважали.

Хутко я мав ловкенького кошика. Гуртом назбирали зо три десятки боровичків-товстунчиків. Могли б і більше, та заходило на вечір.

З тих пір, буваючи в лісі за річкою, я рідко коли не стрінуся з моїми юними друзями.

ХУТІР СТОРОЖА

Хутір Сторожа, де живуть мої юні друзі, притаковився в лісовій гущавині, хат усього там, що їхні — три, з дерева, але на високих кам'яних підмурках, аби вільгота стін не їла. До найближчого села Зеленої Гути — сімнадцять кілометрів, а до райцентру — і всі сорок набересться. Навесні та восени, як дороги набухають водою і розповзаються болотом, до хутора тільки кіньми або трактором і дістатися. І то не завжди. Якоїсь весни в сьомому кварталі, в тім місці, де дорога повзе близько торф'яної драговини, колісний трактор так засів, що гусеничний заледве витяг.

На хуторі живе три сім'ї, всі дорослі працюють у лісі. Тарасиків та Іванків батьки — лісниками, а Наталоччин дідусь — егерем. Дідуся Василя Павловича жартома називають хутірським головою, бо і років йому найбільше, і він один з усіх на хуторі народився й виріс. Живе він з Наталочкою, бо дружина його, Наталоччина бабуня, померла, а син із невісткою, батьки дівчинки, назавше осіли в Києві. На хутір приїжджають, як ягоди дозрівають, гриби з'являються.

Тарасикові батьки народилися і вирости в Києві. Там мали гарну квартиру з вікнами на Дніпро. Батько, Андрій Петрович, працював на великому заводі токарем, мати, Ганна Петрівна — табельницею. І все було б добре, коли б до Ганни Петрівни не причепилася хвороба й лікарі не порадили пожити трохи в лісі — на свіжому повітрі, подалі від шуму. Один знайомий підказав їм хутір Сторожу. Зібралися на рік-два, а залишилися на все життя: дуже вже їм ліс і робота в ньому сподобалися.

Батьки Іванка, Свирид Талимонович та Марія Пилипівна, прибилися на Сторожу аж із Білорусії. І не з добра. Село їхнє густо накрила радіоактивна чорнобильська хмара, людей звідти відселяли. Марія Пилипівна була з нашого району, а нас радіація наче трохи обминула, то вони й переїхали. В себе дома Свирид Талимонович працював лісником і в нас знайшов собі таку роботу.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ